

ความเป็นครูกัลยาณมิตร ของคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

The Teacher with Good Friendship of the Faculty of Communication Arts, Rangsit University

บุปผา บุญสมสุข* และธิดาภรณ์ กลิ่นสุคนธ์

Bubha Boonsomsuk* and Thiraporn Glinsukon

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตเมืองเอก ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000

*Corresponding author, E-mail : b_bupha@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเป็นครูแบบกัลยาณมิตร ของคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักศึกษา และคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นครูกัลยาณมิตร ของคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต และเพื่อวิเคราะห์ความเป็นครูแบบกัลยาณมิตรตามหลักคุณธรรมกัลยาณมิตร 7 ประการกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย มี 2 กลุ่มหลัก คือ นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ จำนวน 400 คน จาก 9 สาขาวิชา และคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ จำนวน 37 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง 427 คน ตอบแบบสำรวจความคิดเห็น และจำนวน 10 คน ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผลการวิจัยพบว่า คณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีความรู้ความสามารถ และมีความเป็นครูกัลยาณมิตรด้านการเรียน การสอนภาคปฏิบัติมากที่สุด ตามหลักกัลยาณมิตรข้อ 3 ภาวนีโย นำเทิดทูน และข้อ 4 รัตตาสะ จลตพร้าสอนให้ได้ผล ในส่วนพฤติกรรมและลักษณะนิสัย มีความเป็นครูกัลยาณมิตรในด้านการประเมินผลมากที่สุด ตามหลักกัลยาณมิตรข้อ 2 ครู นำเคารพ และข้อ 1 ปิโย น่ารัก ผลการสัมภาษณ์เจาะลึก พบว่าคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ควรมีการพัฒนาความเป็นครูกัลยาณมิตรมากที่สุด ใน ข้อ 6 คัมภีรญะจะ กะถัง กัตตา ความสามารถแถลงเรื่องที่ลึกล้ำ รองลงมาคือ ข้อ 7 โน จัฏฐานะ นิโยชะเย ไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อม ข้อ 4 รัตตาสะ จลตพร้าสอนให้ได้ผล. ข้อ 5 วจนักขโม อคทนต่อถ้อยคำคนรอบข้าง และ ข้อ 3 ภาวนีโย นำเทิดทูน

คำสำคัญ : ครูกัลยาณมิตร

Abstract

The objectives of this research are to study the demographic characteristics of students and teachers through a survey and to analyze the development of good rapport between teachers and students which could be divided into seven aspects. This research employs both a quantitative and qualitative approach to investigate the opinions of 427 students and 10 teachers from 9 departments of the Faculty of Communication Arts at Rangsit University. The results of the study show that the two most highly perceived aspects is rapport in terms of in-class and practical instructions (Pawaniyo or reverence) and wisdom in continual teaching (Watta). The two most highly perceived aspects regarding behaviors and traits are rapport in terms of evaluation (Kru or respectfulness) and amiability (Piyo). The result of in-depth interview of the teachers reveals that the aspect that need developing the most is profound explanation ability (Kampiranja Katang Katta) and second to that is “not leading others in the wrong way” (Nojatthane Niyochaye), followed by wisdom in continual teaching (Watta), verbal tolerance to others (Wajanakamo), and reverence (Pawaniyo) respectively.

Keyword : good friendship

1. บทนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสถึง “ความเป็นครู” ไว้ว่า “ความเป็นครูหมายถึง การมีความรู้ ประกอบด้วยหลักวิชาการที่ถูกต้อง การมีความรู้ดี กอปรด้วยหลักวิชาที่ถูกต้องแน่นแฟ้น และแจ่มแจ้งแก่ใจ กอปรทั้งคุณความดีและความเอื้ออารี ประการนี้จะถ่ายทอดเพื่อแผ่ให้ผู้อื่นได้มีความรู้ ความเข้าใจที่ดีด้วย” (25 ตุลาคม 2542) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นครู ซึ่งนอกจากผู้มีวิชาชีพโดยตรงแล้ว บุคคลทั้งหลายก็มีโอกาสทำหน้าที่ครู ในช่วงต่างๆ ของชีวิตด้วย เช่น พ่อแม่ ผู้บังคับบัญชา เป็นต้น พระองค์ทรงเห็นคุณค่าของ “ครู” ในลักษณะดังกล่าว และพระองค์ได้ทรงปฏิบัติงานของครูในความหมายข้างต้น ในฐานะทรงเป็นกษัตริย์ของปวงชนชาวไทย ผู้ทรงมุ่งมั่นปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานาประการ เพื่อประโยชน์สุขของประเทศและประชาชนชาวไทย ดังในพระปฐมบรมราชโองการว่า

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” (สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู, 2542)

วิชาชีพครูจึงเป็นหนึ่งในวิชาชีพที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูงเช่นเดียวกับแพทย์ คุลาการ ทนายความ วิศวกร และสถาปนิก ซึ่งเป็นวิชาชีพที่จะต้องใช้เวลาในการศึกษาวิชาการ การฝึกอบรมให้มีความชำนาญ มีระเบียบวินัย มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และมีองค์ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2537) และผู้ที่จะเป็นครูจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า เป็นผู้ที่ได้รับมอบภารกิจอันใหญ่หลวงที่จะต้องสร้างเด็กให้มีคุณภาพ มีความสามารถในการเรียนรู้ มีคุณธรรมและทัศนคติที่ดี เพราะคุณภาพที่ดีของเด็กย่อมแสดงถึงคุณภาพและคุณลักษณะที่ดีของผู้สอนด้วย (ประมวญ ดิฉินสัน, 2536)

สำหรับ “กัลยาณมิตร” นั้น สุนน อมรวิวัฒน์ (2545) ได้กล่าวว่า ครูควรยึดหลักธรรมความเป็นกัลยาณมิตรของพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทย

ได้แก่ ความมีน้ำใจ ร่วมทุกข์ร่วมสุข ช่วยเหลือ เกื้อกูล และแนวทางที่ถูกต้องด้วยการยอมรับนับถือซึ่งกัน และกัน โดยที่ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์โดย มุ่งหวังความสำเร็จ คือ การพัฒนาการเรียนรู้ของ นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ความเป็น กัลยาณมิตร หรือองค์คุณของกัลยาณมิตรยัง ประกอบด้วย ความน่ารัก (ในฐานะเป็นที่วางใจและ สนับสนุน) ความน่าเคารพ (ในฐานะให้ความอบอุ่น เป็นที่พึ่งได้และปลอดภัย) ความน่ายกย่อง (ในฐานะที่ ทรงคุณ คือ ความรู้ภูมิปัญญาแท้จริง) ความรู้จักพูด (คอยให้คำแนะนำ ว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดี) อดทนต่อถ้อยคำ (พร้อมที่จะรับฟังคำซักถามต่าง ๆ อยู่ เสมอด้วยความอดทนไม่เบื่อ) กล่าวชี้แจงแถลงเรื่อง ต่าง ๆ ที่ลึกซึ้ง และไม่ชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย (พระธรรมปิฎก, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับความหมาย ของความมีกัลยาณมิตรที่หมายถึง ผู้แนะนำสั่งสอน และมีบุคคลผู้แวดล้อมที่ดี ความรู้จักเลือกเสวนากับ บุคคล หรือเข้าร่วมหมกมุ่นกับท่านผู้ทรงคุณธรรมทรง ปัญญา มีความสามารถ ซึ่งจะช่วยสนับสนุน ชักจูง ชี้ ช่องทาง เป็นแบบอย่าง ตลอดจนเป็นเครื่องอุดหนุน เกื้อกูลกัน ให้การดำเนินชีวิตก้าวหน้าไปด้วยดี ทั้งใน เรื่องการศึกษาอบรม การครองชีวิต การประกอบ กิจการ และธรรมปฏิบัติ และสร้างสิ่งแวดล้อมทาง สังคมที่ดี (ผ่องศรี มาสขาว, 2547) ดังนั้นความเป็นครู แบบกัลยาณมิตรจึงมิใช่เพียงการแก้ไขปัญหาเฉพาะ หน้าในชั้นเรียนเท่านั้น แต่เป็นการมุ่งผลของการ พัฒนาในระยะยาว ความพยายามในการพัฒนาการ จัดการเรียนการสอนของผู้สอน และการพัฒนา นักศึกษาที่ศึกษาด้วย ตามที่กรมวิชาการได้กำหนด ยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการ จัด การศึกษาว่า ผู้สอนจำเป็นต้องมีการคิดค้นหาและ ทดลองใช้เทคนิควิธีการใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการ

สอน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามเจตนารมณ์ของ หลักสูตร

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ปัจจุบันเปิดดำเนินการสอนในระดับปริญญาตรี ทั้งสิ้น 10 สาขาวิชา คือ สาขาวิชานิติศาสตร์และนิติศาสตร์ โททศน์ สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ สาขาวิชาการ โฆษณา สาขาวิชาวารสารศาสตร์ สาขาวิชาการ ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ สาขาวิชาการสื่อสารการแสดง สาขาวิชาการสื่อสารการตลาด สาขาวิชามัลติมีเดีย สาขาวิชาการสื่อสารการกีฬา และสาขาวิชานิติศ ศาสตร์นานาชาติ แต่ละหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ที่เน้น ให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถในวิทยาการ มี ความคิดสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ค้นหาคำถามของ ตนเองได้เต็มตามศักยภาพ มีความรู้พื้นฐานที่ สามารถศึกษาต่อในระดับสูงของวิชาชีพ ผลิตภัณฑ์ ที่มีคุณภาพ และตระหนักถึงคุณธรรมจริยธรรมในการ ประกอบวิชาชีพต่อไป โดยให้ความสำคัญกับสื่อการ เรียนการสอน เทคนิคการสอนที่ทันสมัย สื่อผสม และ ห้องปฏิบัติการที่พร้อมสำหรับการเรียนการสอน ทั้ง สตูดิโอและห้องปฏิบัติการของแต่ละสาขาวิชาที่มี อุปกรณ์ที่ทันสมัยมากที่สุด นอกจากนี้อาจารย์ประจำ แต่ละสาขาวิชาที่มีคุณภาพจำนวนมากพอ สำหรับการ เรียนการสอนและการดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด (มหาวิทยาลัยรังสิต, 2551)

จากที่กล่าวมาในข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงได้ เล็งเห็นความจำเป็นเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมในการ พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน คณะอาจารย์ ผู้สอนมีความสำคัญในลำดับต้นๆ และเนื่องจาก ปัจจุบันคณะนิติศาสตร์มีการรับนักศึกษามาในแต่ละปี การศึกษาเป็นจำนวนมาก และมีความหลากหลายใน ด้านความพร้อมและความสามารถในการเรียนรู้ จึง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาผู้สอนให้มีความเป็นครู

แบบกลายามิตร เพื่อใช้สำหรับกลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ โดยการวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจะดำเนินการในลักษณะการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อสำรวจความคิดเห็น นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ เกี่ยวกับความเป็นครู กลายามิตร ของคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

2.3 เพื่อวิเคราะห์ความเป็นครูแบบ กลายามิตรตามหลักคุณธรรมของกลายามิตร 7 ประการ

3. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ อาจารย์และผู้ช่วยอาจารย์คณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยรังสิต จำนวนทั้งสิ้น 27 คน และนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2555 จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญครบทุกสาขาวิชา

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ อาจารย์คณะนิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง จาก 9 สาขาวิชา และรองคณบดี 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วย แบบสำรวจความคิดเห็น สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นครู กลายามิตรด้านการเรียนการสอนภาคบรรยาย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นครู กลายามิตรด้านการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นครู กลายามิตรด้านการฝึกงานภาคสนาม

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นครู กลายามิตรด้านการประเมินผล

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แนวคำถามการ สัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยทั้งสองแบบมีประเด็นหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ความเป็นครู กลายามิตร (พระธรรมปิฎก, 2545) อันประกอบด้วย

1) ปิโย แปลว่า น่ารัก หมายถึง เป็นที่สบายใจเมื่อเข้าใกล้ ยังได้เข้าใกล้ได้สนิทสนมพูดคุยด้วยแล้ว ยิ่งสบายใจ ขวนขวายไปตาม การที่กลายามิตรจะมีลักษณะอย่างนี้ได้จะต้องฝึกกิริยามารยาทให้เรียบร้อย นุ่มนวลสง่างามในทุกอิริยาบถ มีอัธยาศัยดีงาม มีหัวใจของความเอื้อเฟื้อ ชอบให้ความช่วยเหลือ เป็นที่ชื่นชอบของคนทั้งหลาย

2) ครุ แปลว่า น่าเคารพ หมายถึง เป็นผู้ดุดมไปด้วยคุณธรรมความดีจนเป็นที่ทราบโดยทั่วไป เป็นผู้วางตนได้อย่างเหมาะสมตลอดเส้นทางในการทำหน้าที่ กลายามิตร จนทำให้คนทั้งหลายเกิดความมั่นใจ อ่อนใจ เชื่อมั่นอย่างสนิทใจ เป็นที่พึ่งที่ปรึกษาได้อย่างแน่นอน ผู้ที่จะเป็นกลายามิตรได้ดีดังกล่าวนั้น จะต้องฝึกตนเองให้มีความพร้อมในการให้คำปรึกษา ตอบปัญหาได้อย่างไม่คิดขัด คำสอนไม่พลาด วางตนได้อย่างเหมาะสม มีความหนักแน่นมั่นคง ไม่มีอคติลำเอียง ทำอะไรคงเส้นคงวา โดยเฉพาะเรื่องเวลาและคำพูด

3) กาวนิโย แปลว่า นำเทิดทูน หมายถึง ความรู้สึกชื่นชมที่เกิดขึ้นภายในและอดไม่ได้ที่จะเอาคุณธรรมความดีของกัลยาณมิตรมากล่าวขาน กัลยาณมิตรจะมีลักษณะอย่างนี้ได้จะต้องเพียบพร้อมไปด้วยภูมิปัญญาทางโลกและเต็มเปี่ยมไปด้วยภูมิปัญญาทางธรรม พุทธิดลมือทำก็ยิ่งทำได้ดี ซึ่งยอมทำให้กัลยาณมิตรเป็นศูนย์รวมแห่งความศรัทธา

4) วัตตาคะ แปลว่า จลาตพราสาสนให้ได้ผล หมายถึง มีความสามารถพูดโน้มน้าวจิตใจและต่อเนื่อง คอยประทับประคองคนรอบข้างให้อยู่ในเส้นทางบุญ กัลยาณมิตรจะมีลักษณะอย่างนี้ได้ จะต้องได้รับการถ่ายทอดและหล่อหลอมจากการเลี้ยงดูโดยมีคุณพ่อคุณแม่ หรือบุพการี หรือครูอาจารย์ เป็นกัลยาณมิตรช่วยชี้แนะอบรมจนกระทั่งคิดเป็นนิสัย

5) วจันถโม แปลว่า อดทนต่อถ้อยคำคนรอบข้าง หมายถึง พร้อมทั้งจะรับฟังคำปรึกษาซักถามอยู่เสมอ อดทนฟังได้แม้เรื่องการระบายความทุกข์หรือคำก้าวร้าวหาญคายของคนที่ไม่เข้าใจความปรารถนาดี โดยไม่ตอบโต้กลับด้วยความฉุนเฉียวโกรธเคือง กัลยาณมิตรที่มีลักษณะอย่างนี้ได้จะต้องตระหนักถึงสถานะของกัลยาณมิตรที่ตนเองดำรงอยู่ คุณสมบัติข้อนี้ ย่อมทำให้กัลยาณมิตรเป็นศูนย์รวมเป็นที่ยอมรับและคบหาของมหาชนเป็นอันมาก ทำให้ถูกยกย่องสมกับการทำหน้าที่กัลยาณมิตร

6) คัมภีรญจะ กะถัง กัตตา แปลว่า สามารถแถลงเรื่องที่ลึกลับ หมายถึง สามารถนำเรื่องที่ยากมาอธิบายให้เห็นภาพพจน์เข้าใจได้ง่าย ทำให้คนทั้งหลายสิ้นความเคลือบแคลงสงสัยในปัญหา มีความเข้าใจจนสามารถนำไปแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ให้คลายทุกข์ความกังวลไปสู่สุขได้โดยง่าย กัลยาณมิตรจะมีลักษณะอย่างนี้ได้ แสดงว่าทุกลมหายใจจะต้องมีมหาชนในหัวใจ คิดแต่จะแสวงหาความรู้มาถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยง่าย นับว่ามีหัวใจของการเป็น

กัลยาณมิตรอย่างแท้จริง คุณสมบัติข้อนี้ ย่อมทำให้กัลยาณมิตรอยู่ในฐานะของผู้จุดประกายความสว่างทางปัญญา

7) โน จัญฐานะ นิโยชะเย แปลว่า ไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อม หมายถึงประพฤติตนอยู่ในทำนองคลองธรรม ไม่ยอมทำเรื่องที่เป็นความเสื่อมทั้งในเรื่องการงานครอบครัว และการทำหน้าที่กัลยาณมิตรจนผู้คนที่หลายถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้ กัลยาณมิตรจะมีลักษณะอย่างนี้ได้ จะมีต้องภูมิปัญญาที่จะแยกแยะออกได้ว่า สิ่งใดถูก-ผิด สิ่งใดชั่ว-ดี สิ่งใดควร-ไม่ควร และเต็มเปี่ยมไปด้วยหิริโอตตปละ คือความละอายบาป กลัวบาป

การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1) การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยแจกแบบสำรวจความคิดเห็นแยกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอาจารย์และผู้ช่วยอาจารย์ จำนวน 27 คน และนักศึกษาทั้ง 9 สาขาวิชา จำนวนทั้งสิ้น 400 ชุด

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมโดยใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก แบบตัวต่อตัวเพื่อเปิดเผยทัศนคติของผู้ตอบ โดยเตรียมคำถามถึงโครงสร้างลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 20-30 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงบรรยาย (Descriptive Method) ส่วนข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจนำเสนอโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รวมทั้งสรุปผลการวิเคราะห์เชิงบรรยาย

4. ผลการวิจัย

4.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของ นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตจำนวน 400 คน ชาย 187 คน หญิง 213 คน เกรดเฉลี่ยสะสม อยู่ที่ 2.50-3.00 สาขาวิชาที่มีเดียมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.75 รองลงมาคือ สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 19.00 ตามด้วยสาขาวิชา วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 14.25 ส่วนสาขาสื่อสารการกีฬามีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.75

ลักษณะประชากรศาสตร์ของอาจารย์และผู้ช่วยอาจารย์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีจำนวน 27 คน ชาย 18 คน หญิง 9 คน เป็นอาจารย์ประจำ 24 คน ผู้ช่วยอาจารย์ 3 คน มีหน้าที่รับผิดชอบสอนภาคบรรยาย คิดเป็นร้อยละ 35.92 ภาคปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 21.92 ดูแลการฝึกงานภาคสนาม คิดเป็นร้อยละ 5.48 รวมถึงมีหน้าที่ในการประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 39.98

4.2 ความคิดเห็นนักศึกษาต่อความเป็นครู กัลยาณมิตรด้านการเรียนการสอนภาคบรรยาย, ภาคปฏิบัติ, ฝึกงานภาคสนาม, การประเมินผล ของ คณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต พบว่า ความเป็นครู กัลยาณมิตรด้านการประเมินผลมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.24 ส่วนประเด็นความรู้ความสามารถ, พฤติกรรม, ลักษณะนิสัย พบว่า ความเป็นครู กัลยาณมิตรด้านลักษณะนิสัยมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.26

ในเรื่องความรู้ ความสามารถ คณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ ความเป็นครู กัลยาณมิตรด้านการเรียนการสอนภาคปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.27 ตามหลักกัลยาณมิตรข้อ 3 ภาวนิโย หมายถึง ความรู้สึกรื่นเริงที่เกิดขึ้นภายในและอดไม่ได้ที่จะเอาคุณธรรมความดีของกัลยาณมิตรมากล่าวขาน

ในเรื่องพฤติกรรม ความเป็นครู กัลยาณมิตรในด้านการประเมินผลมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.22 ตามหลักกัลยาณมิตรข้อ 2 กรุ หมายถึง เป็นผู้คุมไปด้วยคุณธรรมความดีจนเป็นที่ทราบโดยทั่วไป เป็นผู้วางตนได้อย่างเหมาะสม

ส่วนลักษณะนิสัย คณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ความเป็นครู กัลยาณมิตรในด้านการประเมินผลมากที่สุดเช่นกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.37 ตามหลักกัลยาณมิตร ข้อ 1 ปิโย หมายถึง เป็นที่สบายใจเมื่อเข้าใกล้ ยิ่งได้เข้าใกล้ได้สนทนาพูดคุยด้วยแล้วยิ่งสบายใจ

ตารางที่ 1 สรุปผลค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาต่อความเป็นครู กัลยาณมิตร ของคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ความเป็นครู	บรรยาย	ปฏิบัติ	ฝึกงาน	ประเมินผล	รวม	หลักกัลยาณมิตร
ความรู้	4.03 (0.62)	4.27 (0.59)	4.16 (0.67)	4.14 (0.63)	4.15	คัมภีร์จะกะถัง กัถดา, ภาวนิโย
พฤติกรรม	4.21 (0.62)	4.15 (0.65)	4.20 (0.70)	4.22 (0.81)	4.20	ปิโย, กรุ
นิสัย	4.23 (0.63)	4.23 (0.63)	4.24 (0.69)	4.37 (0.78)	4.26	ปิโย
รวม	4.15	4.21	4.20	4.24		

4.3 ความคิดเห็นอาจารย์และผู้ช่วยอาจารย์ต่อความเป็นครู กัลยาณมิตร ของคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต พบว่า ความเป็นครู กัลยาณมิตรภาคปฏิบัติมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.55 ส่วนประเด็นความรู้ ความสามารถ, พฤติกรรม, ลักษณะนิสัย พบว่า ความเป็นครู กัลยาณมิตรด้านลักษณะนิสัยมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.52

ในเรื่องความรู้ ความสามารถคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ ความเป็นครู กัลยาณมิตรด้านการเรียน

การสอนภาคปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยคือ 4.55 ตามหลักกัลยาณมิตรข้อ 4 วัดตาดจะ หมายถึง มีความสามารถพูดโน้มน้าวใจและต่อเนื่อง คอยประคับประคองคนรอบข้างให้อยู่ในเส้นทางบุญ

ในเรื่องพฤติกรรม มีความเป็นครูกัลยาณมิตรด้านการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ที่ 4.60 ตามหลักกัลยาณมิตร ข้อ 2 ครู หมายถึง เป็นผู้อุ้มไปด้วยคุณธรรมความดีจนเป็นที่ทราบโดยทั่วไป เป็นผู้วางตนได้อย่างเหมาะสม

ส่วนลักษณะนิสัย มีความเป็นครูกัลยาณมิตรด้านการประเมินผลเช่นกัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ที่ 4.55 ตามหลักกัลยาณมิตร ข้อ 1 ปิโย หมายถึง เป็นที่สบายใจเมื่อเข้าใกล้ ยิ่งได้เข้าใกล้ได้สนทนาพูดคุยด้วยแล้วยิ่งสบายใจ

ตารางที่ 2 สรุปผลค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของอาจารย์และผู้ช่วยอาจารย์ต่อความเป็นครูกัลยาณมิตร ของคณาจารย์นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ความเป็นครู	บรรยาย	ปฏิบัติ	ฝึกงาน	ประเมินผล	รวม	หลักกัลยาณมิตร
ความรู้	4.36 (0.48)	4.55 (0.63)	4.44 (0.58)	4.46 (0.55)	4.4 5	วัดตาดจะ
พฤติกรรม	4.40 (0.47)	4.59 (0.43)	4.29 (0.80)	4.60 (0.49)	4.4 7	ครู
นิสัย	4.49 (0.52)	4.52 (0.49)	4.55 (0.63)	4.54 (0.59)	4.5 2	ครู
รวม	4.41	4.55	4.42	4.53		

4.4 จากข้อมูลการสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มตัวอย่างอาจารย์คณะนิเทศศาสตร์จำนวน 10 คน พบว่าคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ปีการศึกษา 2555 มีคุณสมบัติตามหลักคุณธรรมของกัลยาณมิตร ข้อ 2 ครู มากที่สุด รองลงมาคือ ข้อ 1 ปิโย และลำดับที่ 3 มี 4 ข้อ คือ โน จัฏฐาน นโยชะเย . วัดตาดจะ. วณักขโม และ ภาวนีโย

ส่วนคุณสมบัติตามหลักคุณธรรมของกัลยาณมิตรที่อาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มีน้อยที่สุดคือ คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา หมายถึง ความสามารถแสดงเรื่องที่ลึกซึ้ง ศาสตร์ความรู้ยังมีบางองค์ความรู้ที่แม้แต่วิชาเองยังรู้สึกลำบาก จึงเป็นเรื่องยากเช่นกันที่จะทำให้นักศึกษาทุกคนรับรู้และเข้าใจได้พร้อมกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยนักศึกษาเองด้วย ที่แต่ละคนมีสติปัญญาการรับรู้ที่แตกต่างกัน จึงเป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่จะต้องคิดหาวิธีการพร้อมหาสื่อประกอบที่ช่วยถ่ายทอดให้นักศึกษาเข้าใจได้ลึกซึ้งที่สุด

5. อภิปรายผล

ความคิดเห็นนักศึกษา ต่อความเป็นครูกัลยาณมิตร ของคณาจารย์นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์และผู้ช่วยอาจารย์ กล่าวคือ คณาจารย์นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีความเป็นครูกัลยาณมิตร ในด้านการเรียนการสอนภาคปฏิบัติมากที่สุด ตามหลักกัลยาณมิตรข้อ 3 ภาวนีโย หมายถึง ความรู้สึกชื่นชมที่เกิดขึ้นภายในและอดไม่ได้ที่จะเอาคุณธรรมความดีของกัลยาณมิตรมากล่าวขาน และข้อ 4 วัดตาดจะ หมายถึง มีความสามารถพูดโน้มน้าวใจและคอยประคับประคองคนรอบข้างให้อยู่ในเส้นทางบุญ

ส่วนพฤติกรรม และลักษณะนิสัย จะมีความเป็นครูกัลยาณมิตรมากที่สุด ในด้านการประเมินผลตามหลักกัลยาณมิตรข้อ 1 ปิโย และข้อ 2 ครู

จะเห็นว่าความเป็นครูกัลยาณมิตร ในด้านการเรียนการสอนภาคบรรยาย และการฝึกงานภาคสนาม ของคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต จำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาความเป็นครูกัลยาณมิตรให้มากขึ้น และหลักธรรมกัลยาณมิตรที่จะต้องพัฒนา คือ ข้อ 5 วณักขโม หมายถึง ความพร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษาซักถามอยู่

เสมอ อดทนฟังได้แม้เรื่องการระบายความทุกข์ หรือ คำก้าวร้าวหยาดคายของคนที่ไม่เข้าใจความปรารถนาดี โดยไม่ตอบโต้กลับด้วยความรุนแรงโกรธเคือง กัลยาณมิตรที่จะมีลักษณะอย่างนี้ได้จะต้องตระหนักถึงสถานะของกัลยาณมิตรที่ตนเองดำรงอยู่ คุณสมบัติข้อนี้ย่อมทำให้กัลยาณมิตรเป็นศูนย์รวม เป็นที่ยอมรับและคบหาของมหาชนเป็นอันมาก ทำให้ถูกยกย่องสมกับการทำหน้าที่กัลยาณมิตร ข้อ 6 คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา หมายถึง ความสามารถนำเรื่องที่ยากมาอธิบายให้เห็นภาพพจน์เข้าใจได้ง่าย ทำให้คนทั้งหลายสิ้นความเคลือบแคลงสงสัยในปัญหา มีความเข้าใจจนสามารถนำไปแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ให้คลายทุกข์ ความกังวลไปสู่อุสุขได้โดยง่าย กัลยาณมิตรจะมีลักษณะอย่างนี้ได้ แสดงว่าทุกกลมหายใจจะต้องมีมหาชนในหัวใจ คิดแต่จะแสวงหาความรู้มาถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยง่าย นับว่ามีหัวใจของการเป็นกัลยาณมิตรอย่างแท้จริง คุณสมบัติข้อนี้ ย่อมทำให้กัลยาณมิตรอยู่ในฐานะของผู้จุดประกายความสว่างทางปัญญา และข้อ 7 โน จัญฐาน นโยชะเย หมายถึง การประพฤติตนให้อยู่ในทำนองคลองธรรม ไม่ยอมทำเรื่องที่เป็นความเสื่อม ทั้งในเรื่องการงานครอบครัว และการทำหน้าที่กัลยาณมิตรจนผู้คนที่ทั้งหลายถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตได้ กัลยาณมิตรจะมีลักษณะอย่างนี้ได้ จะมีต้องภูมิปัญญาที่จะแยกแยะออกได้ว่า สิ่งใดถูก-ผิด สิ่งใดชั่ว-ดี สิ่งใดควร-ไม่ควร และเต็มเปี่ยมไปด้วยหิริโอตตปละ คือความละอายบาป กลัวบาป

6. บทสรุป

6.1 คณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการบรรยายเป็นหลัก ดูแลนักศึกษาการฝึกงานภาคสนาม จำเป็นต้องพัฒนาความเป็นครูกัลยาณมิตรทั้งด้าน

ความรู้ความสามารถ พฤติกรรม และลักษณะนิสัยไปพร้อม ๆ กัน

6.2 หลักธรรมกัลยาณมิตร 3 ประการ ที่คณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีในระดับค่อนข้างมาก คือ ปิโย ความน่ารัก กรุ ความน่าเคารพ และภาวนิโย ความน่าเทิดทูน ส่วนหลักธรรมกัลยาณมิตรที่จะต้องพัฒนา คือ วิตตาจะ ฉลาดปราสอนให้ได้ผล วาจนักขโม ความอดทนต่อถ้อยคำคนรอบข้าง คัมภีร์จะ กะถัง กัตตา ความสามารถแปลงเรื่องที่ลึกลับ และโน จัญฐาน นโยชะเย ไม่ชักนำไปในทางที่เสื่อม

6.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ เพื่อสร้างความเชื่อถือให้กับเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้จากคณาจารย์ และนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความเป็นครูกัลยาณมิตร ของคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

8. เอกสารอ้างอิง

ประมวญ ดิลกสิน. (2536). จิตวิทยาการศึกษาพิเศษ.

เอกสารวิชาการลำดับที่ 15/2536 งานส่งเสริมการศึกษาพิเศษระดับประถมศึกษา กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.

ผ่องศรี มาสขาว. (2547). การศึกษากระบวนการ

ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตหมวกกล้วย ตำบลดปากน้ำ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา : รายงานการวิจัย

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

พระธรรมปิฎก. (2545). การศึกษาฉบับง่าย.

กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม.

มหาวิทยาลัยรังสิต. (2552). คู่มือการศึกษา

มหาวิทยาลัยรังสิต 2551-2552. ปทุมธานี :

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2537). เกณฑ์มาตรฐาน

วิชาชีพครู ของ คุรุสภา พ.ศ. 2537.

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก [http://www.edu.](http://www.edu.chula.ac.th/knowledge/rule/rule2_5_3_7_09.htm)

[chula.ac.th/knowledge/rule/rule2_5_3_7_09.htm](http://www.edu.chula.ac.th/knowledge/rule/rule2_5_3_7_09.htm).

09.htm.

สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู. (2542). กระบวนทัศน์ และ

วิสัยทัศน์ใหม่ในการจัดการฝึกหัดครูไทย.

กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม.

สุนน อมรวิวัฒน์. (2545). การปฏิรูปการเรียนรู้ใน

โรงเรียนนาร่อง : รูปแบบที่คัดสรร.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ.